

**MOŽLIWOŚCI WYKORZYSTANIA ZASOBÓW INTERNETU
W SZKOLNEJ EDUKACJI HISTORYCZNEJ**

DARIUSZ SZEWCZUK

Teachers wishing to introduce Internet sources into a history teaching program have to arrange the educational process in which the pupils are using the Internet as a source of historical information. Knowledge gained from Internet sources may not only complement and extend information provided in textbooks, but in addition properly selected information may replace that published in textbooks. Teachers can foster pupils' interest by seeking Internet source content about new and interesting aspects of historical knowledge. Internet sources give the teacher many educational opportunities to use interactive teaching methods. They also enable teachers to improve the teaching process by expanding on the base of didactic resources. This approach to history education in schools is worth recommending to teachers looking for supplementary sources of information as it can be introduced in any school. In this respect using Internet source content in school history education seems to be a natural and fundamental value in modern schools.

Key words: school; history education; Internet

Wykorzystanie technologii informatycznej pozwala nam rejestrować, przekazywać, kopiować i przechowywać informacje. Współczesne komputery posiadające odpowiednie oprogramowanie, dzięki tzw. interaktywności mogą ze swoim użytkownikiem również „rozmawiać”. Technologia informatyczna daje nauczycielowi narzędzia pozwalające na rozbudowę bazy środków dydaktycznych. Stwarza tym samym możliwość wzbogacenia jego warsztatu pracy o nowe źródła informacji łatwo dostępne dla uczniów i pozwala na ich wykorzystanie w edukacji szkolnej. Nauczyciel pragnący wykorzystywać technologię informatyczną w procesie nauczania swojego przedmiotu, staje jednak przed trudnym zadaniem. Musi stać się organizatorem i animatorem działań edukacyjnych, podczas których uczniowie korzystają ze źródeł informacji znajdujących się w zasobach Internetu czy na płyty multimedialnych. Wiedza ta, może zastępować informacje umieszczone w podręczniku lub stanowić jego ciekawe uzupełnienie.¹ Korzystanie z technologii informatycznej wydaje się o wiele ciekawsze dla współczesnego ucznia niż z tradycyjnego podręcznika. Szczególne znaczenie dla szkolnej edukacji historycznej mogą mieć strony internetowe tematycznie dotyczące zagadnień związanych z realizowanymi podczas zajęć treściami. Dla uczniów, zajęcia z wykorzystaniem technologii informacyjnej są nie tylko bardziej interesujące, ale co ważniejsze mają poważne walory kształcące, szczególnie jeśli chodzi o rozwijanie różnorodnych umiejętności.²

Zasoby Internetu mogą pomóc nauczycielowi zastąpić niektóre środki dydaktyczne, którymi nie dysponuje w innej formie. W Internecie może on znaleźć mapy o charakterze statycznym

¹ WOJDON, J.: *Programy komputerowe w nauczaniu historii*. Wiadomości Historyczne, 2004, s. 106–115; OSIŃSKI, Z.: *Technologia informacyjna w edukacji humanistycznej*. Toruń 2005, s. 48–77; ZIELECKI, A.: *Wprowadzenie do dydaktyki historii*. Kraków 2007, s. 269–271.

² CHORAŻY, E. – KONIECZKA-ŚLIWIŃSKA, D. – ROSZAK, S.: *Edukacja historyczna w szkole. Teoria i praktyka*. Warszawa 2008, s. 189.

i dynamicznym, filmy, wykresy, diagramy, bazy danych, ikonografię, teksty źródłowe itp., które są mu przydatne w prowadzeniu zajęć z uczniami. Dostępność tego typu materiałów dydaktycznych pozwala mu na opracowanie własnych środków dydaktycznych, które często mają charakter multimedialny dzięki połączeniu dźwięku, obrazu, animacji, tekstu i słowa mówionego.³ Dla ucznia zasoby Internetu stanowią doskonałą okazję do zdobywania szczegółowych informacji związanych z omawianą na zajęciach tematyką historyczną.

Nauczyciel wspólnie z uczniami może odbywać swego rodzaju podróż po wirtualnym świecie poszukując interesujących informacji z historii. Znaleźć je można na różnego rodzaju stronach WWW, najczęściej wpisując poszukiwane słowo w wyszukiwarce internetowej. Z reguły trafimy w pierwszym rzędzie na odnośniki kierujące na odpowiednie strony internetowe o charakterze encyklopedycznym. Najczęściej jest to Wolna Encyklopedia czyli popularna Wikipedia⁴ lub encyklopedie dostępne na polskich portalach internetowych: Onet,⁵ Wirtualna Polska⁶ lub Interia.⁷ Często pojawiają się jako skojarzone z wpisaniem terminem przekierowania na strony internetowe o tematyce historycznej prowadzone przez osoby prywatne⁸ oraz strony różnych urzędów i instytucji.⁹ Ciekawym miejscem pozyskiwania informacji o interesujących historycznych stronach internetowych są listy rankingowe.¹⁰ Można na nich znaleźć sporo stron o różnorodnej tematyce historycznej, warto jednak pamiętać, że wysoka pozycja na liście rankingowej nie koniecznie świadczy o dużej wartości merytorycznej ale głównie o popularności obliczanej ilością wejść na daną stronę. Korzystając ze stron internetowych warto pamiętać o zasadzie ograniczonego zaufania do ich zawartości. Pomimo tego, że zawierają one często bardzo dużo cennych informacji to zanim polecimy korzystanie z nich uczniom warto najpierw sprawdzić ich zawartość merytoryczną.

Najczęściej wykorzystanie przez uczniów zasobów Internetu jako źródła informacji sprowadza się do wykonania prostych czynności zleconych przez nauczyciela. Uczniowie otrzymują jako zadania do wykonania w klasie lub w domu polecenie związane z odpowiedzią na pytania, wykonanie notatki czy uzupełnienie tabelki. Wykorzystując do tego materiały znajdujące się na konkretnych stronach WWW wskazanych przez nauczyciela lub samodzielnie wyszukanych do wykonania zadania. Po wykonaniu zadań wyniki pracy uczniów są prezentowane i podlegają weryfikacji oraz ocenie przez nauczyciela. Takie działania mogą być również elementem zadań wykonywanych podczas stosowania aktywnych metod nauczania – uczenia się. Co więcej uczniowie obok poszerzania swojej wiedzy jednocześnie rozwijają umiejętności dzięki podejmowaniu aktywnych działań. Rozwijają także swoje umiejętności związane z posługiwaniem się technologią informatyczną. Nauczyciel powinien jednak

³ JUREK, K.: *Internet w pracy nauczyciela historii*. Wiadomości Historyczne, 2001 s. 212–219; BATOK, S.: *Internetowe strony historyczne w edukacji medialnej*. In: Rulka, J. – Tarnowska, B. (red.): *Multimedia w edukacji historycznej i społecznej*. Bydgoszcz 2002, s. 113–131; OSIŃSKI, Z.: *Edukacja historyczna w Internecie – mrzonki czy realne możliwości?* Wiadomości Historyczne, 2007, s. 5–11.

⁴ Dostępne na: <http://pl.wikipedia.org> [data dostępu 22. 11. 2011].

⁵ Dostępne na: <http://www.onet.pl> [data dostępu 22. 11. 2011].

⁶ Dostępne na: <http://www.wp.pl> [data dostępu 22. 11. 2011].

⁷ Dostępne na: <http://www.interia.pl> [data dostępu 22. 11. 2011].

⁸ Autorami tego typu stron są także nauczyciele historii. Jedną z takich prywatnych stron założoną przez nauczyciela zawiera propozycje rozwiązań metodycznych, humor i satyrę. *Historia krótka szalonego belfra Lutka* [online]. © 2011. Dostępne na: <http://lutoria.w.interia.pl> [data dostępu 28. 11. 2011].

⁹ Przykłady adresów stron internetowych, które można wykorzystać w edukacji historycznej przedstawiali m. in: KOWALSKA, M.: *Internet jako źródło informacji historycznej i narzędzie wspomagające dydaktykę w tym zakresie*. Wiadomości Historyczne, 2007, s. 13–23; SIERADZAN, W.: *Internetowe portale historyczne*. Wiadomości Historyczne, 2007, s. 28–31.

¹⁰ Jedną z takich list rankingowych znajduje się na stronie: <http://www.historia.toplista.pl>.

pamiętać, że wykorzystując Internet bezpośrednio na lekcji aby usprawnić jej przebieg warto podawać uczniom konkretne adresy sprawdzonych stron WWW na których mogą znaleźć potrzebne im informacje.¹¹

Zasoby internetowe mogą być szczególnie przydatne podczas stosowania w nauczaniu metody projektu oraz metody WebQuest. W obu przypadkach Internet może posłużyć uczniom jako źródło informacji przydatne do realizacji postawionych przed nimi zadań. Ich wykonanie będzie wymagało od uczniów i nauczyciela dodatkowego nakładu pracy wykonywanej poza szkołą. Technologia informacyjna może zostać wykorzystana przez uczniów do opracowania końcowego efektu zadań realizowanych w ramach metody projektu lub WebQuestu. Wynikiem pracy uczniów mogą być np.: płyty CD o charakterze multimedialnym lub strony WWW. Działania podejmowane podczas realizacji zadań przez uczniów powinny być wykonywane pod kontrolą nauczyciela.¹²

Nauczyciel może z materiałów znalezionych na stronach internetowych, tworzyć atrakcyjne dokumenty drukowane, które wykorzysta podczas pracy z uczniami w trakcie lekcji. W ten sposób wzbogaci swój zestaw środków dydaktycznych. Może także, polecić wykonanie takich materiałów uczniom o ile posiadają oni dostęp do komputera. Będzie to wówczas miało poważne walory kształcące. Uczeń bowiem stanie przed koniecznością wyszukania odpowiednich materiałów w Internecie, poddania krytyce merytorycznej oraz wyselekcjonowania pod kątem zgodności z tematem który przygotowuje. Stworzenie takich materiałów pozwoli nabyć uczniowi więcej wiadomości i umiejętności niż praca z wykorzystaniem podręcznika.¹³

Zawartość Internetu może służyć nauczycielowi jako baza informacji prawnych, aktów prawnych dotyczących oświaty; wzorów podstawowych dokumentów stosowanych w praktyce szkolnej. Znaleźć może on wybór orzecznictwa sądów w sprawach dotyczących nauczycieli oraz komentarze specjalistów w zakresie prawa oświatowego i prawa pracy. Duży zbiór aktów prawnych dotyczących oświaty można znaleźć na stronie internetowej Ministerstwa Edukacji Narodowej.¹⁴ Podobnie dużą wartość praktyczną przedstawiają dla nauczyciela portale internetowe Centralnej Komisji Egzaminacyjnej¹⁵ oraz Okręgowych Komisji Egzaminacyjnych.¹⁶ Stanowią one bowiem bazę informacji niezbędnych dla odpowiedniego przygotowania uczniów do egzaminów zewnętrznych. Nauczyciele znajdują na nich informacje prawne dotyczące przebiegu egzaminów i zasad podczas nich obowiązujących. Z punktu widzenia nauczyciela, szczególnie przydatna jest w jego pracy z uczniami możliwość dostępu do testów egzaminów, które się odbyły oraz analiz ich zadań i wyników. Pozwala to bowiem, lepiej ukierunkować pracę z uczniami na uzyskanie kompetencji przydatnych podczas zdawania egzaminów zewnętrznych, kończących określony etap kształcenia.

¹¹ CHORAŹY, E. – KONIECZKA-ŚLIWIŃSKA, D. – ROSZAK, S.: *Edukacja historyczna w szkole. Teoria i praktyka*. Warszawa 2008, s. 189–190.

¹² CHORAŹY, E. – KONIECZKA-ŚLIWIŃSKA, D. – ROSZAK, S.: *Edukacja historyczna w szkole. Teoria i praktyka*. Warszawa 2008, s. 150–151, 191–192; OSIŃSKI, Z.: *Technologia informacyjna w edukacji humanistycznej*. Toruń 2005, s. 27–29, 77.

¹³ WOJDON, J.: *Programy komputerowe w nauczaniu historii*. Wiadomości Historyczne, 2004, s. 108–115.

¹⁴ Dostępne na: <http://www.men.gov.pl> [data dostępu 27. 11. 2011].

¹⁵ Dostępne na: <http://www.cke.edu.pl> [data dostępu 27. 11. 2011].

¹⁶ Każda z ośmiu Okręgowych Komisji Egzaminacyjnych ma własną stronę internetową. OKE w Gdańsku – <http://www.oke.gda.pl>, OKE w Jaworznie – <http://www.oke.jaworzno.pl>, OKE w Krakowie – <http://www.oke.krakow.pl>, OKE w Łomży – <http://www.oke.lomza.pl>, OKE w Łodzi – <http://www.komisja.pl>, OKE w Poznaniu – <http://www.oke.poznan.pl>, OKE w Warszawie – <http://www.oke.waw.pl>, OKE we Wrocławiu – <http://www.oke.wroc.pl> [data dostępu 27. 11. 2011].

Przyjrzyjmy się zawartości wybranych stron internetowych, których twórcy postawili sobie za cel przybliżenie internautom wiedzy historycznej. Strony te ze względu na swoją zawartość mogą posłużyć do podjęcia przez nauczyciela określonych działań o charakterze poznawczym i kształcącym w edukacji historycznej. Możemy je podzielić na strony wielowątkowe, uwzględniające różnego rodzaju materiały dotyczące historii polski i powszechnej oraz profilowane tematycznie, związane z jednym zagadnieniem.

Jedną takich stron o charakterze wielowątkowym są *Polskie dzieje* mające dosyć czytelną i prosty układ ułatwiający korzystanie uczniom szkoły podstawowej. Strona ta ma jednak nieco amatorski charakter, dlatego trzeba uważać na błędy merytoryczne, które mogą tam się pojawiać. Można na niej korzystać z artykułów dotyczących wybranych wydarzeń z historii Polski, biogramów postaci historycznych m.in. władców Polski. Zawiera także, teksty źródłowe oraz niewielką liczbę historycznych map Polski. Znajdują się na niej prezentacje multimedialne i filmy o nie zbyt jednak wielkiej wartości edukacyjnej. Jednym z elementów strony jest słownik pojęć historycznych i tablice historyczne.¹⁷

Nieco inny charakter ma strona <http://www.dzieje.pl/> poświęcona najważniejszym wydarzeniom z historii Polski XX wieku. Strona funkcjonuje pod patronatem Muzeum Historii Polski i Polskiej Agencji Prasowej. Warto tu zajrzeć do poszczególnych zagadnień, bowiem niektóre z nich zostały bardzo ciekawie opracowane. Sporym atutem są znajdujące się na stronie dodatkowe materiały w postaci tekstów źródłowych, licznych fotografii, map, nagrań multimedialnych.¹⁸ Dużą wartość edukacyjną odnoszącą się do tej samej tematyki mają materiały umieszczone na portalu historycznym Ośrodka Karta.¹⁹ Dotyczą one m.in.: II wojny światowej, ZSRR, Solidarności, stanu wojennego, PZPR, Józefa Piłsudskiego, stosunków polsko-niemieckich, stalinizmu, II Rzeczypospolitej, Powstania Warszawskiego Materiały te mają postać tekstów źródłowych, fotografii, nagrań audio i wideo oraz prezentacji multimedialnych.

Wartą zainteresowania jest strona *Życie za życie* odnosząca się do Holocaustu Żydów na ziemiach polskich podczas II wojny światowej.²⁰ Jest ona godna polecenia ze względu na różnorodność źródeł informacji. Zawiera bowiem ciekawe artykuły, filmy i zdjęcia. Strona ta nie jest specjalnie przeładowana opracowanymi informacjami faktograficznymi dając w zamian możliwość zetknięcia się z historią oralną. Zawiera bowiem bardzo bogaty zbiór relacji osób, które ratowały życie Żydów podczas II wojny światowej. Dodatkową jej zaletą jest ciekawie funkcjonująca mapa interaktywna. Strona ta jest jednym z portali edukacyjnych dotyczących ważnych wydarzeń z okresu 1939–1989 prowadzonych pod patronatem Instytutu Pamięci Narodowej. Pozostałe z nich dotyczą m.in.: Września 1939 roku – agresji niemieckiej²¹ i sowieckiej²² na Polskę; Martyrologii Wsi Polskich;²³ Leopolda Okulickiego ostatniego komendanta głównego Armii Krajowej;²⁴ Poznańskiego Czerwca 56;²⁵ wydarzeń Marca 68;²⁶ strajków na wybrzeżu w Grudniu 70;²⁷ wydarzeń Czerwca 76 w Radomiu, Ursusie i Płocku;²⁸

¹⁷ Dostępne na: <http://www.polskiedzieje.pl> [data dostępu 26. 11. 2011].

¹⁸ Dostępne na: <http://www.dzieje.pl> [data dostępu 25. 11. 2011].

¹⁹ Dostępne na: <http://www.xxwiek.pl> [data dostępu 23. 11. 2011].

²⁰ Dostępne na: <http://www.zyciezazycie.pl> [data dostępu 22. 11. 2011].

²¹ Dostępne na: <http://www.1wrzesnia39.pl> [data dostępu 22. 11. 2011].

²² Dostępne na: <http://www.17wrzesnia39.pl> [data dostępu 22. 11. 2011].

²³ Dostępne na: <http://www.martyrologiawsipolskich.pl> [data dostępu 22. 11. 2011].

²⁴ Dostępne na: <http://www.okulicki.ipn.gov.pl> [data dostępu 22. 11. 2011].

²⁵ Dostępne na: <http://www.czerwiec56.ipn.gov.pl> [data dostępu 22. 11. 2011].

²⁶ Dostępne na: <http://www.marzec1968.pl> [data dostępu 22. 11. 2011].

²⁷ Dostępne na: <http://www.grudzien70.ipn.gov.pl> [data dostępu 22. 11. 2011].

²⁸ Dostępne na: <http://www.czerwiec76.ipn.gov.pl> [data dostępu 22. 11. 2011].

porozumień Sierpniowych i powstania NSZZ „Solidarność”;²⁹ stanu wojennego w Polsce;³⁰ upadku systemu komunistycznego w Polsce i Europie Środkowej w 1989 r.³¹

Niektóre strony oferują możliwość skorzystania z bogatej bazy źródłowej w formie materiału ikonograficznego. Ciekawą propozycję ma tu np. Stowarzyszenie Karta na którego stronie internetowej w zakładkach Archiwa i bazy danych możemy znaleźć liczne fotografie. Archiwum fotografii pozwala nam dotrzeć m.in. do zdjęć z wojny polsko-bolszewickiej i z okresu PRL-u. Znajdziemy tutaj bogaty zestaw fotografii ilustrujących ważne wydarzenia takie jak marzec 1968 r., ale i życie codzienne w okresie PRL-u.³²

Swego rodzaju repozytorium tekstów jest tworzone w ramach społecznościowego projektu *Wikiźródła*. Ideą przewodnią tego projektu jest gromadzenie i przechowywanie w postaci cyfrowej wcześniej opublikowanych tekstów. Są wśród nich głównie utwory literackie ale również teksty źródłowe. Autorem umieszczającym tam opracowane materiały może być każdy chętny. Z punktu widzenia nauczyciela historii najbardziej interesujące i przydatne są teksty źródłowe, których na tej stronie jest całkiem sporo a co istotne są one opublikowane zazwyczaj w całości a nie jako tylko jako wybrane fragmenty. Znaleźć tu można m.in. teksty polskich konstytucji oraz liczne źródła dotyczące czasów nowożytnych i XX wieku.³³

Ważnym problemem przed którym staje współczesny nauczyciel jest wykorzystanie w edukacji historycznej możliwości jakie dają tzw. wirtualne muzea. Staje się bowiem coraz popularniejsze zamieszczanie w Internecie zasobów muzealnych oraz wędrowka po muzeum bez konieczności udawania się do niego. Muzea wirtualne pozbawione są jednak podstawowego waloru edukacyjnego jakim jest bezpośredni kontakt z eksponatami. Nie dają one bowiem możliwości swego rodzaju „dotknięcia” pozostałości historycznych. Stanowią jednak cenne źródło informacji, na bazie którego można realizować tematykę historyczną podczas zajęć szkolnych.³⁴ Jedną z interesujących stron o charakterze muzealnym jest Cyfrowe Muzeum Narodowe w Warszawie. Zawartość strony pozwala na wzbogacanie materiału nauczania o ciekawą ikonografię przedstawiającą eksponaty znajdujące się w zbiorach tegoż Muzeum. Wśród obiektów, które możemy obejrzeć są cenne obrazy, przedmioty o charakterze użytkowym, numizmaty itp.³⁵

Jednak nie zawsze zawartość stron internetowych prowadzonych przez instytucje muzealne ma dużą wartość edukacyjną. Spełniają one zazwyczaj swoje zadanie informacyjne przedstawiając zawartość zbiorów muzealnych, podając informacje praktyczne o godzinach zwiedzania czy usługach edukacyjnych lecz rzadko pozwalają na formę zdalnego ich zwiedzania. Chlubny wyjątek stanowi oficjalna strona Muzeum Powstania Warszawskiego. Pozwala bowiem na wirtualne zwiedzanie ekspozycji, przybliżanie wybranych eksponatów oraz korzystanie z dodatkowych materiałów o charakterze multimedialnym. Zawartość tematyczna strony wykracza poza ramy powstania warszawskiego. Możemy na niej znaleźć sporo informacji związanych z Warszawą, działalnością Polskiego Państwa Podziemnego, życiem codziennym podczas II wojny światowej.³⁶ Zdecydowanie gorzej pod tym względem prezentuje się strona Muzeum Historii Polski, która nie jest zbyt atrakcyjna jeśli chodzi o możliwość

²⁹ Dostępne na: <http://www.sierpien1980.pl> [data dostępu 22. 11. 2011].

³⁰ Dostępne na: <http://www.13grudnia81.pl> [data dostępu 22. 11. 2011].

³¹ Dostępne na: <http://www.rok1989.pl> [data dostępu 22. 11. 2011].

³² Dostępne na: <http://www.karta.org.pl> [data dostępu 22. 11. 2011].

³³ Dostępne na: <http://pl.wikisource.org/wiki> [data dostępu 26. 11. 2011].

³⁴ FIC, M.: *Rola muzeów on-line w procesie edukacji historycznej i obywatelskiej*. In: Roszak, S. – Strzelecka, M. (red.): *Toruńskie Spotkania Dydaktyczne*. Tom. IV. Muzea i archiwa w edukacji historycznej. Toruń 2007, s. 152–156.

³⁵ Dostępne na: <http://www.cyfrowe.mnw.art.pl> [data dostępu 23. 11. 2011].

³⁶ Dostępne na: <http://www.1944.wp.pl> [data dostępu 26. 11. 2011].

wykorzystania jej w pracy z uczniami. Najciekawsze są na niej umieszczone w jednej z zakładki artykuły, chociaż ich poziom merytoryczny jest mocno zróżnicowany możemy tam znaleźć rzeczy interesujące. Oprócz tego w zakładce multimedia są dwie gry i ciekawe jednodniówki do pobrania, a w zakładce linki parę ciekawych przekierowań na strony tematyczne.³⁷ Można mieć jedynie nadzieję, że Muzeum w czasie ulepszy i rozbuduje swoją stronę internetową, która dorówna innym organizowanym przez nie przedsięwzięciom.

Realizując tematykę historyczną związaną z ustrojem państwa oraz materiał z zakresu przedmiotu Wiedza o Społeczeństwie³⁸ istotną rolę mogą odgrywać oficjalne strony internetowe instytucji państwowych. Warto tu zwrócić uwagę na strony internetowe obu izb polskiego parlamentu³⁹ oraz władz państwowych: prezydenta⁴⁰ i premiera⁴¹ czy Głównego Urzędu Statystycznego.⁴² Możemy na nich znaleźć informacje dotyczące historii ich funkcjonowania, podstaw prawnych oraz aktualnych wydarzeń w Polsce. Są one szczególnie przydatne podczas lekcji, które są związane ze współczesnymi problemami Polski i Świata. W ich trakcie przydają się często informacje o Unii Europejskiej i strukturze wspólnoty europejskiej, organizacjach europejskich i międzynarodowych.⁴³

Ciekawą ofertę, przydatną dla nauczyciela mają portale edukacyjne interklasa⁴⁴ i profesor.⁴⁵ Zawierają one zarówno materiały metodyczne dla nauczycieli jak też teksty źródłowe, artykuły oraz podstawowe informacje o wybranych wydarzeniach. Uzupełniają je mapy historyczne, ikonografia, ciekawostki i humor historyczny. Podobny charakter mają coraz częściej strony internetowe wydawnictw szkolnych. Zawierają one część ogólnodostępną pokazującą przykłady dodatkowych materiałów do wykorzystania przez nauczycieli. Jednak dopiero nauczyciel, który zostanie zarejestrowany na stronie wydawnictwa ma możliwość pełnego korzystania z dodatkowych materiałów dydaktycznych stanowiących uzupełnienie oferty podręcznikowej wydawnictwa.⁴⁶

Strony internetowe mogą pomagać nauczycielom we wprowadzaniu treści związanych z historią lokalną i regionalną. Służyć temu mogą zarówno strony prowadzone przez instytucje jak przykładowo Narodowy Instytut Dziedzictwa⁴⁷ jak też portale rozbudowywane przez wolontariuszy.⁴⁸ Przykładowo nauczyciele z Lublina opracowując zagadnienia związane historyczne dotyczące kwestii wielokulturowości ziem polskich mogą wykorzystać materiały źródłowe ze strony internetowej Ośrodka Brama Grodzka.⁴⁹ Strona ta jest warta polecenia uczniom, także podczas realizacji projektów edukacyjnych w gimnazjum.

³⁷ Dostępne na: <http://www.muzhp.pl> [data dostępu 26. 11. 2011].

³⁸ Ciekawe informacje przydatne dla uczniów i nauczycieli na zajęciach z Wiedzy o Społeczeństwie zawiera strona: <http://www.ceo.org.pl> [data dostępu 26. 11. 2011].

³⁹ Strona polskiego Sejmu: <http://www.sejm.gov.pl> [data dostępu 26. 11. 2011, oraz Senatu: <http://www.senat.gov.pl> [data dostępu 26. 11. 2011].

⁴⁰ Dostępne na: <http://www.prezydent.pl> [data dostępu 26. 11. 2011].

⁴¹ Dostępne na: <http://www.premier.gov.pl> [data dostępu 26. 11. 2011].

⁴² Dostępne na: <http://www.stat.gov.pl> [data dostępu 26. 11. 2011].

⁴³ Można je znaleźć m. in. na stronie: <http://www.panstwu.europa.pl> [data dostępu 26. 11. 2011].

⁴⁴ Dostępne na: <http://www.profesor.pl> [data dostępu 24. 11. 2011].

⁴⁵ Dostępne na: <http://www.interklasa.pl> [data dostępu 24. 11. 2011].

⁴⁶ Taką formułę dotarcia przez nauczyciela do dodatkowych materiałów dydaktycznych proponuje m.in. wydawnictwo Wiking na stronie: <http://www.wiking.edu.pl>. [data dostępu 20. 11. 2011].

⁴⁷ Strona zawiera informacje o najcenniejszych obiektach zabytkowych w Polsce znajdujących się pod ochroną oraz materiały edukacyjne dotyczące zasad ochrony zabytków. Strona Narodowego Instytutu Dziedzictwa znajduje się pod adresem: <http://www.nid.pl> [data dostępu 28. 11. 2011].

⁴⁸ Ciekawym przykładem takiej inicjatywy jest portal społecznościowy Encyklopedia Regionów na bieżąco rozbudowywany przez wolontariuszy. Zawiera on dużą liczbę haseł o charakterze encyklopedycznym dotyczących geografii, historii, zwyczajów regionalnych itp. Dostępne na: <http://www.regiopedia.pl> [data dostępu 26. 11. 2011].

⁴⁹ Dostępne na: <http://www.tnn.lublin.pl> [data dostępu 25. 11. 2011].

Warto także zauważyć nowe możliwości jakie pojawiają się jeśli chodzi o korzystanie ze źródeł archiwalnych i zbiorów bibliotecznych za pośrednictwem Internetu. W ramach programu digitalizacji zasobów Archiwów Państwowych coraz więcej materiałów archiwalnych staje się ogólnodostępnych dla użytkowników.⁵⁰ Podobny proces dotyczy również zbiorów bibliotecznych. Coraz częściej za pośrednictwem Internetu możemy dotrzeć do zdigitalizowanych książek, czasopism, materiałów ulotnych, plakatów itp. materiałów dotąd dostępnych jedynie w bibliotece.⁵¹ Rozwiązania te poszerzają w sposób znaczny dotychczasowe możliwości nauczyciela i uczniów, jeśli chodzi o dotarcie do różnorodnych źródeł informacji.

Zasoby Internetu dają możliwość różnorodnego i efektywnego wykorzystania ich w procesie nauczania. Wykorzystanie zasobów Internetu nie wpływa w sposób zasadniczy na metody nauczania stosowane przez nauczyciela w szkolnej edukacji historycznej. Wymaga jednak od niego stania się organizatorem działań edukacyjnych, podczas których uczniowie korzystają z tego źródła informacji. Pozwala na wzbogacenie o nowe treści wiedzy przekazywanej z wykorzystaniem klasycznych metod nauczania, jak też na wprowadzenie w większym zakresie metod i technik pracy opartych na aktywności ucznia. Korzystanie z zasobów Internetu otwiera bowiem możliwość większego zaangażowania uczniów co pozwala na korzystanie z aktywizujących metod nauczania. Pozwala na aktywne poszukiwanie wiedzy, co jest daleko bardziej kształcące i atrakcyjne dla ucznia niż korzystanie z tradycyjnych źródeł informacji. Zdobyta wiedza stanowić może nie tylko uzupełnienie i rozszerzenie wiadomości z podręcznika ale także odpowiednio wyselekcjonowana całkowicie go zastąpić. Multimedialność zasobu wielu stron internetowych nadaje znajdującym się na nich informacjom atrakcyjną i urozmaiconą formę dając uczniowi poczucie współuczestniczenia w poznawanych wydarzeniach i zjawiskach.

Summary

The Internet as a Source of Knowledge Gives a lot of Possibilities for a School History Education

The teacher who wants to introduce the internet sources into teaching program for history has to arrange the educational process in which the pupils are using the internet as a source of the historical information. Knowledge gained from the internet sources may not only complete and extend the information depicted in the textbooks, but also, properly selected information may replaced those published in the textbooks. The teacher can encourage pupils' interest by seeking the internet sources content to find new and interesting aspects of the historical knowledge.

The internet sources give the teacher a lot of educational possibilities by using activating teaching method. It also enables the teacher to improve the teaching process by extending a base of didactic resources. This approach to a school history education is worth recommending to the teacher looking for supplementary sources of information as it can be introduced in any school. In this respect using the internet sources content in the course of a school history education seems to be natural and a basic value in the modern school.

⁵⁰ Służy temu celowi portal Szukaj w archiwach. Dostępne na: <http://www.szukajwarchiwach.pl> [data dostępu 28. 11. 2011].

⁵¹ Dostępne w sieci książki i czasopisma ze zbiorów polskich bibliotek można znaleźć za pomocą portalu Federacja Bibliotek Cyfrowych. Dostępne na: <http://fbc.pionier.net.pl> [data dostępu 28. 11. 2011].